

Taal Actief 4 - Thema 2 - Vrienden

Woordenboek (week 1 samenstellingen met -en)

Bejaardenwoning	paardenstaart
bessensap	pannenkoek
Beukenlaan	paddenstoel
bijenkorf	ribbenkast
brievenbus	rozenstruik
dennenboom	schoenendoos
dierentuin	speldenknop
duivenkooi	spinnenweb
Eikenlaan	sterrenwacht
gebarentaal	tomatensaus
kattenkwaad	wegenkaart
kersenpit	woordenboek
kippenhok	zakenreis
klassenboek	ziekenhuis
krantenbak	
mensenleven	
paardenbloem	

Dit ga je leren

Je leert hoe je samenstellingen schrijft.
Samenstellingen van zelfstandige naamwoorden met de tussenletters **en**.

woordenboek

Dit moet je weten

Je schrijft de samenstelling met **en**:

- als de samenstelling een zelfstandig naamwoord is
(woordenboek = zelfstandig naamwoord)
- én het eerste woord van de samenstelling een zelfstandig naamwoord is
(woord = zelfstandig naamwoord)
- én dat eerste woord een meervoud alleen op -en heeft
(woorden = alleen meervoud op -en)

Samenstellingen met -e-

apetrots

schattebout

aspergesoep

secondewijzer

bakkebaard

spinnewiel

beresterk

stekeblind

bolleboos

zonnebril

bruidegom

elleboog

ellepijp

gemeenteraad

groenteman

hagedis

hoogtepunt

hoogtevrees

Koninginnedag

maneschijn

nachtegaal

papegaai

platteland

reuzeleuk

rijstepap

rodekool

ruggespraak

ruimtevaart

Dit ga je leren

Je leert hoe je samenstellingen met de tussenletter **e** schrijft.

groenteman

Dit moet je weten

Je schrijft **e** als:

- het **hele** woord **geen** zelfstandig naamwoord is (**reuzeleuk**)
- het **eerste** woord **geen** zelfstandig naamwoord is (**rodekool**)
- het **eerste** woord **geen** meervoud op -en heeft (**aspergesoep**)
- het **eerste** woord **ook** een meervoud op -es heeft (**groenteman**)
- het **eerste** woord **geen** meervoud heeft (**rijstepap**)

Je schrijft ook **e** als:

- het **eerste** woord naar iets of iemand verwijst, waarvan er maar één is (**zoneschijn**)
- een of beide woorden in de samenstelling **geen** letterlijke betekenis hebben (**apekool**)

Je leert deze regel in stappen met de spellinghulp *woordenboek of groenteman*.

Samenstellingen met s voor s of z

damesfiets	alleszins
damesstof	anderszins
dorpsplein	bakkerszaak
Dorpsstraat	danszaal
meisjeskoor	enigszins
meisjesstem	geenszins
meningsverschil	gezinszorg
oorlogsschip	kapperszaak
oorlogswapen	langzij
stadsdeel	oorlogszuchtig
stadsschouwburg	raszuiver
varkenshok	rechtszaak
varkenssnuit	thuiszorg
verkeersbord	verkeerszuil
verkeersslachtoffer	vuilniszak
vissersschip	weerszijden
vissersvloot	
zonsverduistering	

spelling

Dit ga je leren

Je leert hoe je samenstellingen met de tussenletter s voor s of z schrijft.

dorpsstraat

Dit moet je weten

Je schrijft een tussen-s als je deze ook uitspreekt: dorpsplein.

Als het tweede woord van de samenstelling begint met s of z, schrijf je vaak een tussen-s. Ook al hoor je die niet apart: dorp + straat = dorpsstraat.

Werkwoordspelling uitleg Thema 2 – Vrienden

werkwoordspelling

Dit ga je leren

Je leert hoe je bijvoeglijke naamwoorden schrijft die afgeleid zijn van een voltooid deelwoord.

Dit heet: een bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord.

Dit moet je weten

Het voltooid deelwoord eindigt op d.

Achter het bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord komt een **e**.

	zelfde klank		
hele werkwoord	kleuren	branden	proeven
voltooid deelwoord	gekleurd	gebrand	geproefd
bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord	de gekleurde muur	de gebrande pinda	het geproefde eten

werkwoordspelling

Dit ga je leren

Je leert hoe je het bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord van zelfde-klankwerkwoorden schrijft.

Dit moet je weten

fietsen Het voltooid deelwoord eindigt op t.

Achter het bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord komt een **e**.

schatten Heel soms krijg je een dubbele medeklinker. Denk aan de regel voor **bakker**.

	zelfde klank	
hele werkwoord	fietsen	schatten
voltooid deelwoord	gefietst	geschat
bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord	de gefietste afstand	de geschatte afstand

werkwoordspelling

Dit ga je leren

Je leert hoe je het bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord schrijft van zelfde-klankwerkwoorden met voorvoegsel en stam op d of t.

Dit moet je weten

Werkwoorden die beginnen met een voorvoegsel, krijgen bij het voltooid deelwoord geen voorvoegsel erbij. Daardoor lijken twee vormen veel op elkaar:

- de persoonsvorm in de verleden tijd enkelvoud
- het bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord met **e**

Je hoort hetzelfde, maar je schrijft de woorden anders.

	zelfde klank met voorvoegsel	
hele werkwoord	besteden	vergroten
verleden tijd enkelvoud	besteedde	vergrootte
bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord	het bestede geld	de vergrote foto